

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 40
Pol leta 20
Četrt leta 10

Pri oznanilih in tiskanih „Sočah“ se plačuje za navadno tiskovno vrsto:

8 kr. za vsako 1 klet
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru

SOČA

Posebne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „Arch Leon“, na starem trgu in v avstrijski ulici ser v Trstu, via Caserma, 8.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uradništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako ne oglase pri opravištvu.

Rodoljubom!

Z današnjo številko dovršila je „Soča“ dvajseti tečaj. V teku enega leta poročala je Slovencem vesele in žalostne dogodke. Razpravljala je mnogovrstne reči: gospodarskega, političnega, narodnega, raznega zadržaja. Najviše pravilo v vsem njenem delovanju bila je korist naroda. Ker se je tega pravila zvesto držala, doživela je marsikatero grenko uro. Bila je pa vedno tega prepričanja, da rajše častno umreti, ko nepošteno živeti. Borila se je proti raznim zaprekam; osoda jej je bila mila, da je težave premagala in da stoji na trdnjih nogah, ko prej. Narodu se je priljubila, ker govori resnico in pove svoje mnenje brez hlimbe, kadar spozna, da je potrebno. Ako jej je kdo nasproten, mu „Soča“ ne more pomagati, ker njemu na ljubo ne sme molčati ali resnice prevračati. Po poti, katero je do zdaj hodila, namerava „Soča“ tudi dalje hoditi ter vabi vse slovenske rodoljube, da jo pri njenem delu obilno podpirajo s pis-mom, z besedo, s priporočevanjem in z mnogimi naročili. Vsakdo naj skuša pridobiti novih naročnikov; tako nam bo mogoče delati z večim uspehom. Duševno delo potrebuje gmotnega iz-raza s črnilom na papirji; drugače koristi ali škoduje le tistemu, čegar je delo. Na čitateljih je ležeče, da nam priskrbijo potrebnega sredstva, da lahko veliko pišemo in da to, kar pišemo, daleč razširimo. Rodoljubom je dolžnost, da bodo list podpirali posebno prihodnje leto, ki nam prinese silno važne volitve za deželni zbor. Kdor si lista ne naroči in se ne dá podučiti o svojih pravicah in dolžnostih gledé na prihodnje vo-litve, ne izpolnjuje svoje državljanske in dežel-ske naloge. Vabimo torej vse rodoljube, ki so že bili naročeni na „Sočo“, da ji ostanejo zvesti, druge pa, ki niso bili naročeni, da se naročijo.

„Soča“ stane za celo leto 4 gld. 40 kr.
za pol „ 2 „ 20 „
za četrt „ 1 „ 10 „

Naročnina naj se pošilja po poštinih nakaz-nicah opravištvu „Soče“, via della Croce, 4. II. — Vsem gg. naročnikom in čitateljem, po-sebno pa sodelovalcem, se presrečno zahvalujemo za zaupanje in pomoč ter jim voščimo iz srca srečno in veselo

ново leto!

Vabilo.

Odbor slov. narodno-političnega društva „Sloga“ vabi vse p. n. gg. društvenike k rednemu obč. zboru dne 11. januarija 1883. točno ob 11. uri zjutraj v prostore slovenske čitalnice v Gorici na Travniku, pri katerem se bodo obravnavali sledeči predmeti:

1. osnova slovenskih otroških vrtov v Gorici;
2. posvetovanje o ustanovi ljudske posojilnice za Gorisko;
3. peticija do visokega naučnega ministerstva, da napravi pri tukajšnjem izobraževališči za učitelje poseben tečaj za poduk o vodstvu otroških vrtov;
4. peticija do vis. naučnega ministerstva za vpelja-

nje slov. kot učnega jezika na c. k. deški šoli in na c. k. gimnaziji in realki v Gorici, in enaka peticija do vis. državnega zbora;

5. volitev novega odbora.

Ob enem se vabijo vsi rodoljubi na Goriskem, kateri niso še udje političnega društva „Sloga“, da bi društvu pristopili in vstop naravnost pri podpisani predsedniku ustmeno ali pismeno naznanili, da se bodo mogli že napovedanega obč. zbora udeležiti. V Gorici, dne 28. dec. 1882.

Za odbor

predsednik
Dr. Jos. Tonkli.

Tržaška prosta luka in Trst.

Bliža se čas, da zgubijo Tržičani predpravo, katera je na prvi pogled mestu močno ugajala, katera je pa v resnici državi in ob enem tudi mestu mnogo škodovala. Tržičani niso plačevali colnine od blaga, ki se je vvažalo v njih mesto bodi si po suhem, bodi si po morji. Vsled tega je bilo blago v Trstu prav dober kup za tiste, ki so ga v Trstu použili. V tej predpravi so nahajali Tržičani svojo blagost, za njo so se vedno potegovali, da jo ohranijo, z njo so bili zadovoljni, dalje niso hrepenehi in tako so zao-stali za vsemi lukami sredozemskega morja. Druga mesta ob sredozemskem morji so se prostovoljno od-povedala pravicam, katere daja prosta luka, ker so spoznala, da pri sedanjem napredku v kupčiji in v mozarstvu prosta luka ni take veljave, ko nekdanj; Trst se je pa vedno enako trdno oklepal te stare in zastarane naprave. Druga mesta so si obrnila v ko-rist vse novejšje iznajdbe in naprave, Trst pa nobe-ne. Sueški prekop (kanal), ki je neskončno skrajšal morsko pot za kupčijo z Azijo, je drugim mestom, ki so ob sredozemskem morji, veliko koristil; Trst pa, ki ima najugodnejšo luko med vsemi me-sti ob imenovanem morji, ne more pokazati najmanj-šega napredka vsled sueškega prekopa. Druga me-sta so v kupčijski in obrtni zvezi z deželo, ki je za njimi; tje pošiljajo svoje obrtne izdelke in pridelke iz daljne Azije (kolonijale); od tam dobivajo zemelj-ske in živinske pridelke in razne izdelke domače o-brtnije. Trst se ne zmeni za dežele, ki so okoli nje-ga; namesto da bi bil primorsko mesto za vse deže-le od Danaja do morja, živi sam za se, kakor da bi bil ločen s kineskim zidom od sosednjih dežel. Obrt-nije nima nikake, zato je tudi ne more podpirati v deželah, ki so za njim. Vse dežele na vzhodnem bregu jadranskega morja bi Trst lahko oskrboval z izdelki avstrijske obrtnije; ali Trst se na to ne spom-ni. — Trst ve le to, da ima prosto luko, ki mu na videz ugaja, in da to mora ohraniti; kod prihaja bla-go v Trst in kam gre, to mu je vse eno. Trst se je privadil, da loči svoje koristi od državnih koristij, in da se poteguje le za svojo korist, ne gledé na korist državo. V resnici je Trst avstrijskemu bla-gu zaprt in odprt tu je mu blaga, francoskemu, an-gleškemu, ameriškemu in drugemu. Trst ni dru-gega, ko privilegiran (s predpravicami obdarjen) raz-pošiljavec ali špediter, ki zahteva razpošiljanje kot svojo last, ki joče, ako nima zaželenega dobička, in tirja od države, naj mu povrne, kar s svojo nemar-nostjo zgublja. Vseh kupčijskih nezdod je po misli tržaškega mesta država kriva, med tem ko se mesto za umno kupčijo ne gane misleče, da skaže državi neizrekljivo čast, ako jej dovoli, da sme tržaškim zaspancem pomagati z milijoni, ki se dajejo Lloyd-u, luki, železnični postaji in drugim napravam. Dose-danje vlade so Trst božale in podpirale na vse strani, pa vendar niso mogle tega doseči, da bi prišla kava skoz Trst za tisto ceno v Ljubljano, za katero pride iz Hamburga, iz Mainza, iz Mannheim, iz Heilbron-na. Ako se Trst ne poprime obrtnije in ako ne sto-pi v živo kupčijsko zvezo z deželami od Trsta do Donave, ne bo mogel napredovati, ampak njegova kupčija propade še bolj, kakor je propadla do zdaj. Za oživljenje tržaške trgovine je neobhodno potrebno, da se odpravi tržaška prosta luka in da se raztegne

colna postava tudi na Trst. To potrebo pripoznava-jo na vse zadnje tudi Tržičani in vedó, da s tem jim bo pomagano; vendar ne morejo zatajiti svojega barantaškega duha tudi v tej zadevi. Pretekli torek je imelo tržaško politično društvo občen shod, pri katerem so govorili o prosti luki trije judje in dva kristijana, in so sklenili resolucijo, naj se jim podelijo druge dobrote, ker se jim odjemlje prosta luka. Država naj torej Trstu še posebej plača, da mu sme pomagati.

Te neznosljive razmere v kupčijskem oziru ime-le so tudi na političnem polju najslabše posledke. Trst je bil kupčijsko ločen od Avstrije in politično je bil ločen od vseh drugih dežel, ker je neposredno državi pridružen. Kakor ni imel Trst kupčijske zve-ze z državo, tako ni tudi imel srca za Avstrijo. Trst je po svojem mišljenju znanj Avstrije in treba je, da se po 500 letih zopet združi tudi po duhu in po mišljenju s staroslavno habsburško državo. V ta na-men naj bodo najprej gmotne težnje obema skupne. Ako dosedanja tržaška elementa za tako čut niso več sposobni, dobijo se drugi; okolica in bližnje zemlje hranijo čil narod, ki v zvestobi nikoli ni ganil, ki ima tudi spretnost za kupčijska podjetja in zna la-dije vodit med valovi, da srečno dospajo v varno pri-stanišče. Temu narodu naj se pripomne, da se bo mogel razvijati; ta narod bo Avstrijo branil na jugu kakor kraške skale ali kakor puljske oklopne ladije. S prosto luko naj zginejo elementi, ki se ne čutijo dobro v Avstriji, in naj se pripravi pot narodu, ki živi in umira za se in za — Avstrijo.

Dopisi.

V Gorici, 25. dec. — Včeraj je imelo sloven-sko bralno in podporno društvo v Gorici svoj prvi letni občni zbor. Nazočih je bilo okoli 50 udov, ko-likor jih pravila zahtevajo, da sme zbor sklepati. Kma-lu po drugi uri odpre Fr. Povše predsednik zbor s kratkim nagovorom, v katerem omenja nalogo občne-ga zbora in se spominja posebno g. denarničarja in knjigovodje. — Na to bere tajnik g. E. Klavžar odbo-rovo poročilo o pretekli dobi 9 mesecev. Poročilo se na predlog g. dr. Al. Rojca vzame na znanje in izreče se odboru zborova zahvala. Knjigovodja dr. Gregorčič je poročal o dohodkih in stroških pretekle-ga leta, ki so bili z vabilom vred razdeljeni med društvenike. Ker so bili računi z dnevnikom in po-botnicami vred skoz 14 dnuj razpoloženi v društveni sobi, kjer si je vsakdo lenko natanko vse ogledal, so se računi potrdili, ne da bi se bili izbrali presoje-valci računov. Gotovine je imelo društvo 30. nov. t. l. 454 gld. 49 kr. Z ozirom na stroške pretekle-ga leta je nasvetoval društvenik g. Fr. Podgornik, naj se naroči prihodnjemu odboru, da kupi hektograf, da se stroški za tiskovine zmanjšajo. Nasvet je bil sprejet. Dalje je nasvetoval isti g. društvenik, naj se zahteva od adov, katerim se morajo zavoljo zastanih vplačin pošiljati pisma, da povrnejo pošne stro-ške, katere so sami zakrivali. Tudi ta nasvet bil je sprejet. Gospod šolski nadzornik Vodopivec je na-svetoval, naj se ta sklep raztegne tudi na mestne ude, katere morajo poverjeniki več ko enkrat tirjati za isti zastav dolg, in sicer na ta način, da bi taki udje plačevali določeno vsoto v prid poverjenikom ali v namen, ki bi ga odbor odločil. Predlog je bil spre-jet. — Proračun za leto 1883. se je odobril brez ugo-vora; ako se proračun uresniči, bo imelo društvo tu-di prihodnje leto 400-500 gl. čistega ostanka. Po-rečilo denarničarjevo in gospodarnikovo se je vzelo s pohvalo na znanje. Iz zadnjega poročila je razvidno, da društveno pohoštvo je stalo, ko je bilo novo, 150 gld. — Pogodba z društvenim zdravnikom in z lekar-nicami se potrdi brez ugovora. Zdravnik dobi za vsa-kega domačega rednega uda 1 gl. in za vsakega zu-nanjšega rednega uda 50 kr. na leto in postavi na svoje stroške namestnika za tisti čas, ko ga ni v Go-rici. Lekarji se dovolijo društvu odbitek 25 Olo.

Ko se je do tega dnevi red izvršil, prišla je na vrsto volitev predsednika. Voljen je bil enoglasno dosednji predsednik g. Fr. Povše, kateremu so poklonili osebni častilci krasen šopek, sestavljen iz cvetic in vsakovrstnega sadja. — V odbor so voljeni enoglasno ali z razliko enega glasu gospodje: dr. Nikolaj Tonkli, dr. Gregorčič, profesor Berbuč, Anton Klobučar, kancelist; Karol Prinčič, pisar; Jušt Vuga, obhodušnik; Ljudvik Lodati, sodnijski sluga; Anton Fon, klobučar; Jožef Hvala, trgovec z lesom; Jakob Oblak, ključavničar. — Namestniki so gospodje: Anton Karol Fabijani, zasebnik; Jožef Krašan, godec; Peter Muravec, mizar. — Senat je ostal lauski: dekan Kobal, profesor Berbuč, vodja Povše, pisatelj Podgornik, gostilničar J. Katnik.

Po končanih volitvah se je občni zbor z burkami živio-klici zahvalil Nj. Vel. presvetlemu cesarju za obilen dar meseca septembra. S tem je bil dokončan občni zbor, katerega se je udeležil razun imenovanih tudi podpiratelj profesor Jožef Ivancič.

V Gorici, 27. dec. — Naš vrli državni poslanec dr. Jožef Tonkli je bil sklican za sinočni večer mnogo goriskih rodoljubov k zaupljivemu pogovoru o nekaterih važnih stvareh za goriske Slovence. Pojasnil je potrebo, da se oživi in okrpi politično društvo „Sloga“, da bo podučevalo in vodilo narod v njegovem političnem gibanju. Pokazal je pot, po kateri more „Sloga“ dobiti novo moč: ako se vpiše v društvo mnogo mestnih, odličnih rodoljubov, izmed katerih bo mogoče dobiti toliko delavnih odbornikov, da se bodo mogle sklicevati odborove seje kadar koli. Nazoči rodoljubi so se s to mislijo vjemali; le enemu gospodu se je zdelo, da bi bilo bolje, ako bi se „Sloga“ pokopala in bi se novo društvo osnovalo. — Za tem je opisal g. državni poslanec potrebo slovenskih otročjih vrtov v Gorici, je razložil, koliko bi tak vrt stal in da bi moralo politično društvo „Sloga“ to stvar v roko vzeti. Vsi pričujoči gospodje so dr. Tonklu v tej reči pritrdili in so izjavili, da bi se postavila ta zadeva na dnevni red prihodnjega občnega zbora. — Tretja točka prijaznega pogovora je bila kmečko-obrtniška posojilnica na osebni kredit. Potrebo tega zavoda so vsi nazočni popolnoma pripoznali in so izbrali odsek petero udov, ki bo stvar premišljeval, ki sestavi pravila in jih predloži prihodnjemu občnemu zboru „Sloge“. — Želimo prav iz srca, da bi se vsi storjeni sklepi izvršili, ker prepričani smo, da po tej poti se da narodu veliko koristiti. Vsakemu rodoljubi mora srce poskakovati, ko vidi, da sred zime se začneja tajat led zaspanosti, pod katerim je „Sloga“ zdihovala. Naj bi se rodoljubi v mestu in po deželi v obilnem številu vpisali v društvo in naj bi začeli novo, živahno delovanje, najprej v oziru na točke, katere je dr. Tonkli pri omenjenem zaupljivem posvetovanju razložil, potem pa tudi glede na druge potrebe naroda, ki so že izrečene, ali ki se še le pokažejo. — Gospodu državnemu poslancu se pa zahvaljujemo, da je narodno stvar tako krepko vzel v svoje roke.

V Tominu, dne 20. dec. 1882. Iz dobrih izrokov še vedno za platom skriti dopisnik iz tominske okolice*) piše v „Soči“ od 15. t. m., da sem jaz petje v Tominu v najlepšem redu sprejel, da je bilo pevsko društvo dobro z denarom preskrbljeno itd. Koliko neresnice tiči v dopisnikovih besedah! Naj se mi dovoli, da resnico brez strasti povem. Na sv. Elizabete dan je imel ob 10. uri g. kaplan V. B. (g. dekana so ta dan cerkvena opravila drugam klicala) na vado tih o mašo, pa ne slovesne maše, kakor dopisnik iz „tom. okolice“ trdi. Če se drzne omenjeni dopisnik tako neresnico trditi, ktere mu more še danes najmanj 2000 ljudi kot tako dokazati, in v javnem, v prvi vrsti poduku namenjenem listu kot orožje zoper mojo osebo porabiti, misli si vsak razumen človek prav lahko, koliko resnice je na drugem, kar dopisnik govori.

a. Ko sem jaz sprejel pevovodstvo pri pevskem zboru v Tominu, našel sem pevce „v lasch“. To je tista sloga, o katerej dopisnik piše. b. Pevsko društvo do časa mojega prihoda ni imelo nikake denarnice; še-le dve leti pozneje začelo se je nabirati novcev za denarnico. c. Pevski zbor nij imel ob času mojega prihoda nikakoršnih glask. V teku mojega delovanja pa sem za omenjeni zbor spisal toliko muzikalij, da bi se smelo z njimi vsako pevsko društvo ponašati; priučil sem pevce dokaj težkih zborov, kateri so se v splošno zadovoljnost peli pri raznih besedah v čitalnici tominski. Da je to gola resnica, pritrdili mi bodo vnanji in domači gg. poslušalci. Petje je šlo dobro od rok — a kodo bi bil mislil! v teku mojega najboljšega delovanja pri pevskem zboru, bil sem v „Soči“ nesramno napaden. To je bilo moje plačilo za šestletni trud in od tega časa se daturira moja odpoved za nadaljno delovanje. Od tega časa pa sem se začel baviti z resno glasbo; zložil sem v osem letih štiri slovenske in tri latinske ma-

*) Dopisnik iz tom. okolice nam je bil zadnjič dovolil, da ga smemo imenovati, ako hočemo. Imenovali ga nismo, ker je vsem Tomincem, tudi g. D. T., dobro znan. Uredn.

še, sto v činoma kontrapunktičnih mediger za orglje, transkripcije za glasovir in veliko število raznih motetov, cerkvenih in drugih napevov, zgolj obširna dela, izmed kojih so bila nekatera premijirana, druga pa jako pohvalno recenzirana in radostna v natis sprejeta. To povem zato, ker mi dopisnik lenobo podtikuje; jaz pa mislim, da sem s tem narodu več koristil, nego dopisnik s svojimi neresničnimi, vsako koristno reč razdirajočimi dopisi. Dopisnik mi dalje podtikuje jezo. Hudobni jeziki pa hoté celo vedeti, da je jeza spravila večino nekdanjih pevcev v prerani grob, dopisnika pa ob lepo premoženje. d. Res je, da sem bil nekterim gospodom obljubil sodelovati s svojim, na novo izučnim pevskim zborom v čitalnici, nij pa res, da bi bil jaz koga za nos vodil, kajti nisem polpisal vabila k dotični seji, marveč odgovoril, da k seji ne pridem, ker sem uvidel namen nekterih, kojima je bila skrb, razdreti mi moj na novo izučni pevski zbor. Da se je pozneje v resnici tudi ta zbor deloma razdel, nij moja krivda; saj se razdere v Tominu marsikatero društvo. Če sem jaz vsega zlega kriv, pa mi dopisnik natvezuje še krivdo nad kurjimi očesi, katera mučijo nektere ljudi.

Gledé cerkvenega petja pa na kratko: G. dopisnik! Vi gotovo še pred kratkem niste vedeli, koliko altarjev šteje naša farna cerkev, in ker ste v dopisu svoje eminentno znanje katoliške liturgije dokazali s tem, da ste tih o mašo smatrali za slovesnico, zato se z Vami o tej stvari ne morem prepirati. Kar tiče orgelj, morda pod mojima rokama za zmiraj atihnejo; za bornih 70 gold. letne plače ne morete zahtevati cerkvenih koncertov po Vašem „guštu“. Če orglje utihnejo, bodo farani še-le spoznali, kacega osrečevalca imajo v svojem dopisniku.

Svetoval bi Vam g. dopisnik, da se potrudite z Vašim kolegom in da razpišeta službo pevovodje v Tominu, potem je prepira konec. Jaz imam kaj resnejšega delati, nego vrtati luknjo v vodo; tudi mi ni mogoče živeti le od „živili in slava“, marveč, kakor vsi nesrečni Adamovi otroci, od trdo priborjenega kruha.

D. F.

V Trstu, 27. decembra. — Pisala si v štev. 46. draga „Soča“ naslednje besede: „Pred vladnimi očmi so se primorski Slovani poitalijanevali v solah, in uradih, v občinskih pisarnah. Kar se je Slovanov pod takimi okoliščinami odtujilo svojemu rodu, niso pomagali pomučiti vrst poštenih Italijanov, ampak prešli so v tabor irredente. To nam spričuje skušnja v Istri, v Trstu, v Gorici, kjer so prvaki irredente slovenski renegati. To bi bila mogla vlada zaprečiti, to mora zaprečiti, ako hoče imeti na jugu trden bran proti italijanski poželjivosti“. Te Tvoje besede, draga „Soča“, so, kolikor se na dejanja nanašajo, popolnoma resnične in so dobile pretekli teden žalostno potrdilo. Nesrečni Oberdank je bil, kakor časniki pripovedujejo, slovenske koroške korenine, od katere je bil prav zgođej odcepljen in priplepljen jalovemu renegatstvu (narodnemu odpadništvu), ki ga je učilo, kako se bombe mečejo med zveste državljane, ki se veselé navzočnosti svojega vladarja. Dunajski list „Tribüne“ opisuje to prikazen v posebnem članku v štev. 354. od 24. dec. ter pravi, da Oberdank ni bil edini svoje vrste, ampak da enako mišljenje, kakoršno je bilo njegovo, je močno razširjeno, dasi ni združeno povsod z enako drznostjo. Dalje navaja izrok te prikazni in kako bi se ji dalo v okom priti rekoč: „Nesrečna doba in pregrešen sistem (način vladanja) sta na jadranskih obalah izlegla iz renegatov najhujše italianissime in le temeljita prememba more zadušiti bohotni plevel“. Čudimo se, da so prišli dunajski listi še le zdaj do spoznanja, da se na Primorskem slovenski rodovi italijanejo. Ali ni pošljala tržaška vlada na Dunaj nikakih poročil v tej zadevi: kaka sredstva se rabijo v poitalijanevanje, kdo k temu največ pomaga in kako so uspehi? Deželni vladi vendar ne more biti naloga, da poroča na Dunaj samo o vremenu, ampak da poroča tudi o varnostni meji in o zaslonbi, katero bi država imela na jugu, ako bi nastopili viharji časi. Ali pa je vlada mislila, da renegatstvo ni Avstriji v škodo in da ji ne napravlja nikake nevarnosti? „Renegatstvo ob Adriji je velike nevarnosti za celo državo“, pravi omenjeni list; to vé pri nas vsak razumen mož in še celo katera žena, to bi moral vedeti pri naši deželni vladi najzadnji pisar. Če je stvar taka, potem „bi bilo vendar z ozirom na splošno korist prav, da se nenaravnemu poitalijanevanju, ki odtuja cele rodove avstrijski državi, neredi naraven konec“. Tako si tudi Ti govorila, draga „Soča“, pa nisi bila uslišana. Ne obupaj zavoljo tega. Začela si razkrivati globoke rane, ki razjedajo meso primorskih Slovanov; ne odjenaj, ampak stanovitu ostani; kar je poštenih narodnjakov, vsi so s Teboj. Reži in žgi, kjer se Ti zdi potrebno, in ne daj se omečit od milega bolnikovega stokanja. Dohvaj pa tudi hladilnega olja, da z rano ne izrežeš ob enem življenja šibkega roda. Če se zaradi tega vzdigne zoper Tebe peklenska pošast, ne ustraši se; naj Ti daje pogum in vztrajnost sladka zavest, da izpolnjuješ svojo dolžnost. S Tvojimi nasveti, kako naj se konec stori trpinčenju slovenskega roda na Primorskem, se popolnoma vjema ime-

novani dunajski list, ki piše: „Samo hitra in popolna prememba cele javne odgoje narodove more tu prineesti pomoč. Ako se ne bo več grešilo zoper naravo, to je, ako se ne bodo sistematično odtujevali Slovani svoji narodnosti, ne bo imela irredenta v Trstu rodovitnih tal, naj ima še toliko denara, strasti in upornega duha“. Te besede so rečene iz srca vsakega Avstrijca in so vredne, da si jih zapiše za uho vsak uradnik, visok in nizek. Zato pa mora biti enkrat konec italijanskih šol za slovenske otroke v okolici in v Istri; zato se morajo slovenski Primorci pritožiti pri dunajski vladi, da se jim krivica godi, in morajo zahtevati, naj se stvari temeljito premenijo, to je na tistem mestu, ki dopušča, da se godijo reč, ki se po našem prepričanju ne vjemajo z državno koristjo. A.

Politični pregled.

Najvažnejši dogodjaj naše notranje politike v preteklem tednu je brezdvomno šeststoletnica habsburške dinastije, katero navdušeno praznujejo Avstrija pod in nad Anizo, Štajersko, Kranjsko in Koroško. Dne 27. dec. 1282 l. je podelil namreč tedanji nemški cesar Rudolf I. Habsburški na državnem zboru v Avgsburgu s privolitvijo nemških volilnih knezov sinoma Albrehtu in Rudolfu gore navedene dežele, a 1. junija l. 1283. je postavil tem deželam na prošnjo deželnih stanov Albrehta za edinega poglavarja, Koroško je pa 1. februarja 1286. l. izročil Majnhardu II., grofu goriškemu in tirolskemu. Od onega dne, t. j. 27. dec. l. 1282. so obe Avstriji, Štajersko in Kranjsko z malimi izjemami pod vladno slavne Habsburške dinastije. Vsi časopisi brez razločka stranke pišejo navdušeno o tej važnej slavnosti. Iz vseh imenovanih pokrajin dohajajo poročila o patriojotičnih svečanostih, katere so se vršile povodom zgodovinsko znamenitega dneva. Na Dunaji udeležili so se cesar in cesarska rodovina slavnostne maše pri sv. Štefanu. Petem so se vozile deputacije čestitat cesarju. Najprej je župan dunaj. mesta izročil cesarju adresso čestitko. Cesar je jako milostno župana sprejel ter rekel: „Dunaj je od časov cesarja Rudolfa z avstrijskimi dednimi deželami pod varstvom in po skrbnosti Mojih prednikov iz malih početkov vzrasel do sedanje važnosti in velikosti. Veseli me, da Mi je bilo mogoče pričeti novo dobo razcvetanja in rastočega blagostanja za Moje ljubljeno rojstno mesto. Pripoznavam hvaležno, da so dunajski meščanje Meni in Moji hiši v sreči in nesreči obvarovali najzvestejšo udanost ter jo potrdili s krvjo in imetjem, kadar je bilo treba“. Za županom so bili sprejeti škofje dolenje in gorenje Avstrije, njim na čelu nadškof Ganglbauer, potem ministri, namestnik nižjeavstrijski in drugi.

Na dan sv. Štefana je bil sklican shod političnega „slovenskega društva“ za spodnje Štajersko v Celje, a župan celjski Neckermann, hud sovražnik Slovencev, je shod prepovedal. Društva predsednik dr. Radej se je zoper tako postopanje telegrafično pritožil pri namestništvu v Gradcu, katero je ukaz slovanožreca Neckermanna odstranilo ter shod dovolilo. Predsedoval je o nemu shodu dr. Glančnik. Dr. Vošnjakovo poročilo o njegovem delovanju v državnem zboru je bilo z veliko navdušenostjo sprejeto. Za njim so govorili še sledeči gospodje: dr. Srnec iz Celja, dr. Gregorec iz Maribora in g. Urbanec iz Ptuja. Na to se je sklenila resolucija za napravo slovenskih paralelk v Celji, v Mariboru in v Ptuji, za uvedenje slovenskega učnega jezika na mariborskem učiteljski in za nastavljenje popotnega učitelja za slov. Štajer, ki bode slovenščine zmožen.

Gledé zunanje politike nemamo tudi v tem tednu kaj posebno važnega poročati. Krik dunajskih listov o vojski je bil liberalni pripomoček, da bi upljivne kroge opozoril na nevarnost Taaffe-jeve vlade v Avstriji. Toda dotični listi so dobili odgovor, kakoršnega so zaslužili; laž ima kratke noge. Veliko važnost pripisujejo listi vseh strank izjavi ruskega ministra zunanjih zadev, kateri biva sedaj v Napoli. Na prašanje nekega italijanskega zastopnika časnikarstva je pl. Giers odgovoril, da njegovo obiskovanje Bis-

marka ni imelo političnega pomena. Ravno tako da nema političnega pomena obiskovanje sv. očeta papeža in da ga ne bode imelo obiskovanje upljivih oseb na Dunaji, katere obišče, ko se bo vračal v svojo domovino. A izjavil je, da je na balkanskem polotoku mnogo polovičarskega, da je prepričan o srečni prihodnosti Jugoslovancev ter da se mu vidi Hercegovina kakor črna pika na političnem nebu, iz katere bi lahko velika nevihta nastala. Ako ne bo Avstrija zelo previdno ravnala in postopala, nastane iz hercegovinskega vprašanja za evropski mir velika nevarnost. Besede iz ust takega veljaka so zelo pomenljive; iz njih se razvidi neko neznanje in neka razdraženost zoper Avstrijo.

Iz Nemčije in podonavskih pokrajin se nam naznanjajo zopet velike povodnji.

Domače stvari.

P. n. gospode naročnike, ki so še na dolgu za leto 1882., uljudno prosimo, da nam pošljejo dotične zneske. Opravištvu „Soče“.

Mons. Zorn, škof poreški, bo posvečen v Gorici v nedeljo sv. Imena Jezusovega, 14. januarja prih. leta. Posveti ga Nj. prevzvišenost nadškof gorški Andrej Golmayr; navzoča bota kot sopsvečevalca škof tržaški Janez Nep. Glavina in škof krški (Veglia) Franc Anijan Feretič.

Na sveti večer so se obhajale slovesne maše po vseh goriških farnih in samostanskih cerkvah. V stolni cerkvi je bilo silno veliko navzočega ljudstva, ki se je pobožno ali vsaj dostojno obnašalo. Nereda ni bilo, kolikor je nam znano, nobenega, le da je moral navzoč stražnik — bila sta v cerkvi za vzdržanje reda dva mestna stražnika in dva gasilca — za laze potegniti iz spovednice nekega neporedneža, ki je sam sebe preglasno spovedal. Pevcem, zdi se, so luci preveč migale, da niso sekirice tako dobro videli, kakor čez dan. Orglje so bile do pol maše precej znerodane, dokler niso združili klana, ki jim je zaviral navadni glas.

Drugi razkaz radodarnih doneskov za napravo zastave „Slovenskemu bratstvu in podpornemu društvu v Gorici.“

Mons. dr. Zorn 2 gld.; Ant. Abčin 1 gld.; Ivan Reja 1 gld.; Neimenovan Ajdovec 1 gld.; Ant. Drufovka 5 gld.; Ant. Pahor, kaplan, 2 gld.; Jože Faganel, dež. posl. 1 gld.; Simon Gaberšek, vikar, 1 gld.; Miha Vuga, kaplan, 1 gld.; Igu. Gruntar, notar, 5 gld.; Jožef Pagliaruzzi 2 gld.; pl. Sočebanski 3 gld. Vkup 25 gld.; s prvim razkazom vred 81 gld. — J. Vuga.

Gospod Jušt Klančič iz Podgore pri Gorici, brat podgorskega župana g. Antona Klančiča in posestnik, postal je 20. t. m. na dunajskem vseučilišču po pravilno prestanih skušnjah doktor pravošlovja. Z veseljem naznanjamo rojakom to vest, ki nam kaže, da se širi slovensko razumnstvo, ki nam daje upanje boljše prihodnosti. Naša poročila v tem oziru moramo popopolniti s prijetno vestjo, da tretjo državno skušnjo sta opravila tudi g. Franc Švara, sin vilega učitelja podgorskega, ki je kot ljudski učitelj odhodel sva pravnik, in g. Matija Rutar izpod Mele. Prietoklo jesen sta pa g. Miha Gabrijelčič iz Plavj in g. Henrik Kacafura iz Tolmna izvišila z odliko sodnijsko skušnjo. Vsem tem gospodom čestitamo v imenu dežele, ki jim je pri učnji deloma pomagala, in jim priporočamo, naj ostanejo zvesti, delavni, natančni v svojem delokrogu ter naj radi očeljujejo z narodom, da to, kar so si s priimnim učenjem pridobili, pride, kolikor mogoče, med narod, da bo narod vedno več koristi zajemal iz občejanja z domačimi omikanci. — Tako vedenje in tako delovanje bo služilo gospodom pri narodu v večo čast, ko zlat zavrtnik, ki vedno po koncu stiči. — Želeti bi bilo, da bi se odločili kateri gospodje tudi za upravno službovanje, da bi dobili političnih uradnikov zmožnih jezika, ki se govori v službenem kraju.

V goriški čitalnici bo dne 3. januarja 1883 ob šesti uri zvečer druzba za časopise. Predpustne veselice bo imela čitalnica 13. in 27. januarja in 4. februarja. Natančnejši program veselice se o svojem času p. n. čitalničarjem naznani.

V podpornem društvu v Gorici se bodo dražili društveni časopisi prihodnjo nedeljo 31. dec. ob 11. uri predpoludne. Klicna cena znaša 33 0/10 navadne naročnine; pri prvem draženju se listi ne oddajo pod klicno ceno. Dražni se bodo naslednji časniki: Soča, Slovenec, Novice, Slov. Narod, Edinost, Slovenski Gospodar, Zgodnja Danica, Mir, Naša Slova, Brencelj, Ljudski glas, Vaterland, Volksblatt, Tribüne, Triester Tagblatt, L'Eco del Litorale, Gospodarski list. Društveniki se uljudno vabijo, da bi prišli k dražbi v obilnem številu. — V od-

borovi seji tega društva 28. dec. se je izbral za predsednika in knjigovodjo g. dr. Gregorič, za tajnika g. Karel Prinčič, za denarščarja g. Anton Kloubčar, za gospodarnika in knjižničarja g. Just Vuga.

Jour fixe v soboto, 30. t. m., v gostilni pri „Solnu“ za mesiacami. Pričetek ob 7. uri zvečer. Spored: „Slovenski knez Privina“, predavanje. — „Leto 1882. in mi“, predavanje. — Skupna zabava. — Fr. Zepić.

O crkvenem petji v goriški stolni cerkvi smo dobili dopis, ki navaja njegove pomankljivosti z ozirom na crkvene določbe o petji in o muziki pri službi božji. Dopisnik spravlja, da je izveden v postavah glede stvari, o kateri piše, ter izreka ostro sodbo. Temu se ni čuditi, ako pomislimo, da je pisatelj posebno petje na sveti večer nagnil k pisanju. Opomniti pa moramo, da na božični praznik zvečer so se pele v stolni cerkvi Wittove cecilijanske litanije, spremljane z godbo, ki so močno dopadle, in da ob navadnih nedeljah se pogosto pojejo cecilijanske maše, katere je bil vpeljal ranjki Mugnone, katere tudi sedanji kapelnik čista. Pevcev je v resnici za take maše malo in dalo bi se še kjer bodi kaj popraviti, ako bi se crkveni zakoni strogo izpolnivali. — Morebiti se kdo oglasi, ki bi hotel v podlistku na kratkem razložiti, kako mora biti crkveno petje pri slovesnih mašah in kako godbeno spremljevanje po določbah crkvene oblasti.

Pisatelj poročila iz Šempasa med domačimi stvarmi v številki 51. „Soče“ nas prosi, naj bi se smatralo besede onega poročila: „da volitve ne razpisuje županstvo in“ kakor da bi ne bile pisane.

Goriško pokopališče zna spraviti goriški mestni zbor kot zdravstveno oblast še v velike situosti. Kar se godi na goriškem pokopališču, je neverjetno, pa vendar res. Rakvi na desni in na levi strani pri vhodu z napisoma: „Famiglia Paternolli“ in „Ippaviz-Coppac“ sta bili te dni polni vode. Pisatelj teh vrstic je videl Paternollijevo rakev odkrito in prazno; na dnu so bili kakor ostanki lahke luže in iz rakve je močno smrdelo nekako kakor po katramu. Delavci so pravili, da je rakev slabo zidana, da ni cementirana; zato da se večkrat napolni z vodo, katero po noči izpiljajo. Za ta čas prenesejo trugo v kako drugo rakev; zadnjič so jo bili prenesli v rakev prve vrste, ki je najbolj proti Panovcu. Dokler morejo, poljejo vodo s škafiči na dolgi lati, potem jo vlačijo ven s škafiči, ki so privezani na vrvi, slednjič morajo iti delavci po lestvicah v rakev in spravijo zadnjo vodo na dan. Voda, pravijo, je mastna, na vrhu belkasta in tako smrdelca, da delavci v rakvi komaj prestandajo. Eden delavcev je pravil, da je imel 14 dni tisti duh po gujilobi v sebi, ker je v rakvi delal, in da je hotel vse iz sebe vreči, da se jesti se mu je studilo. Delavcem se vidi na obrazu mrtvaška, bleda farba, ki ni v razmeri z drugo njih močjo; zato se pa delavci branijo tega dela, ako le morejo. — Rakev „Ippaviz-Coppac“ je bila, kakor je videl, kdor to piše odprta in skoraj do vrha z vodo napolnena. Rakev je velika za 12 trug. Voda je bila na vrhu tolsta, plavkasta, je prelivala farbo in je močno smrdela po katramu. Delavec jo je zajemal s škafičem pa jo je metel v drugo bližnjo rakev, ki je še v delu; tam se je zgubljal. To delo, so rekli delavci, se ponavlja večkrat, ali do zdaj le ponoči. Kaj nastane poleti, ako bo par dni deževalo in se rakev tako z vodo napolni?

Prečastiti g. Janez Nep. Glavina, škof tržaški, postal je hišni prelat (dostojanstvenik) papeža Leona XIII. in pristojnik papeževega prestola (assistent solio pontificio). V kratkem času, odkar je ta škof v Trstu, je v crkvenem oziru marsikaj določil. Z novim letom začne na njegovo povelje zopet izhajati tržaški škofijski list v latinskem jeziku. S prihodnjim šolskim letom odpre v Trstu deško sementišnico, za katero je bil njegov prednik, ranjki Jurij Dobrila, velike vsote nabral. Naj bi vsa ta početja obrodila obilen sad tržaški škofijski.

Kupčijski minister baron Pino, na Primorskem in sosebno v Gorici in goriški okolici dobro znan, dobil je od Nj. Vel. v priznanje mnogih zaslug red železne krone prve vrste.

Vojskovodja grof Radecki je umrl pred 25. leti 5. januarja. Vojno ministerstvo je ukazalo, naj se dan 5. januarja prih. leta povsod, kjer so vojaški nastanjeni, slovesno obhaja s crkvenim opravilom in s parado v spomin velikega junaka, na katerega se marsikaj doslužen vojak iz leta 1848. in 1849. z veseljem spominja. Imeti takih generalov, kakoršen je bil ranjki Radecki, in Avstriji bi se ne bilo bati nikakega sovražnika.

Iz Rifenberga nam je došlo sledeče vabilo: Vsled sklepa odborove seje čitalniškega društva v Rifenbergu dne 25. t. m. vabijo se uljudno vsi č. g. udi in drugi častiti gospodi k občemu zboru rifeuberskega čitalniškega društva, ki se bode vršil dne 31. grudnia t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih go-

stilnice g. Iv. Lična se sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednikov; 2. poročilo tajnikovo; 3. poročilo denarščarjevo in 4. volitev novega odbora v smislu obstoječih pravil.

K obilni udeležbi vab. uljudno

Odbor.

Izpred tržaške sodnije. Poročali smo ob svojem času, da pri morski svečanosti, katero so bili napravili v Trstu 30. sept. v spomin petstoletnega združenja tržaškega mesta z Avstrijo, se je bilo vnelo na eni ladiji nekaj streha, ki je bilo nevarno zadelo nekatere vojaške godce, ki so na ladiji svirali. Podvzetnika, ki je tisti večer na ladijah umetne ognje pripravil in vodil, so zaradi tega djali na zatožno klop. Pretekli teden je bil podvzetnik, vitez Ottino iz Milana, kriv spoznan prestopka zoper varnost življenja in je bil obsojen na 300 gld. kazni. Ob enem se mu je naložilo, da plača dvema vojakoma za prestano bolečino po 80 gld. in vrhu tega letno podporo, in sicer Tobias-u vsako leto 100 gld., Kurki pa, ki je nogo zgubil, vsako leto 150 gld. Tak je veselega večera žalostni konec.

Trdnjavnice okoli Trsta misli vlada opustiti in izročiti jih, kakor poročajo časniki, finančni straži v oskrbnistvo. Tržačani so to že od nekdaj želeli; ako je vlada v željo privolila, mora biti popolnoma prepričana, da ji trdnjavnice niso več potrebne, ali da jih lahko drugače namesti.

Različni mnenji. V tržaškem „Cittadinu“ od 26. t. m. poroča dopisnik iz Gorice, da sta imela goriški stavbeni in zdravstveni odsek sejo, v kateri sta se posvetovala o sedanjem goriškem pokopališču. Zdravstveni odsek je menil, naj se pokliče kak inozemski stavbar (tehnikar), da končno razsodi pravdo, ali je goriško pokopališče dobro ali slabo. Stavbeni odsek je bil pa tega mnenja, da se pokliče kak zdravnik dobrega imena, ki bi izrekel zadnjo sodbo v tej zadevi. Ker se odseka nista mogla zediniti v tem, kako vrste sodnik naj bi se poklical, pride cela zadeva pred občinski zbor, ki bo o tem sklepal. Da se ne bo godila krivica ni onemu ni drugemu, naj pokličejo zdravnika in stavbarja; kdor je plačal kravo, plača tudi tele.

Nov šaljiv list začne izhajati s 1. januarjem prih. leta v Ljubljani pod imenom „Škrat“. Izhajal bo dvakrat na mesec in bo prinašal razen lepih slik in kratkih šaljivih povestij raznovrstno zabavno gradivo. Cena mu je za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Rodoljube prosi list v posebnem vabilu dušne in gnotno podpore.

Slovenska Matica je odločila svojim udom za leto 1882. sledeče knjige: 1. Spomenik šeststoletne zveze vojvodine Kranjske s Habsburško dinastijo. 2. Književna zgodovina stoletja slovenskega prof. J. Macuna. 3. Lovčevi zapiski J. S. Turgenjeva v prevodu Fr. Jož. Remca. 4. Letopis za 1882. leto z izvirnimi učnimi in zabavnimi spisi. — Pri tej priložnosti toplo priporočamo ta prekoristni zavod vsem omikanim Slovincem in njim, ki hrepentjo po večem izobraženju. Dasi je pretekli redni čas vpisovanja, se sprejemajo še vedno udje za 1. 1882. Letni znesek naj se izroči poverjeniku ali pa naj se pošlje po ravni poti v Ljubljano „Slovenski Matici“.

O ponarejanji in pačenji vina.

Res je, da vinopivec ne prasa, iz katerih snovij je vino sestavljeno, ampak je zadovoljen, le da je vino dobro in zdravo. Vendar menim, da nam ne bo škodovalo, če pozvemo, kaj ima vino v sebi, ker tako zvemo, kaj da prav za prav povzijemo, ko vino pijemo. Dandanes, ko se je tudi v vinski kupčiji uže dokaj razširila ona nesrečna sleparska navada, vsled katere se razne ptuje snovi pridevajo vinu, da se zamore boljše spečeno, je celo potrebno, da se vsakter vsaj površno seznanj z obstojinami vina. To nam pa kaj natančno in temeljito razodeva kemija, to je znanost, ki loči razne tvarine v prvine, iz katerih so sestavljene. Se ve da ne podam o tem obširne in temeljite razprave, ker za to bi bilo treba kemiške delavnice in dokaj časa, pa tudi znanja kemije. [Skušal bom le poprečno povedati, kaj se v vinu nahaja in koliko snovij ima vino, če je naravno, in kako se morejo vsaj one primese v vinu določevati, ki so zdravju najbolj škodljive.

Ne smem tajiti, da v mnogoterih slučajih je zelo težavno tudi kemiške preiskavi dokazati, ali je vino naravno ali ponarejeno. Tako je zelo težavno določiti, ali je vinu dostavljen alkohol (spirit), posebnost če se je vinu prilil čisti vinski alkohol. Vendar si moremo tu pomagati s primerjanjem dotičnega vina z drugim gotovo naravnim vinom, ki se je v dotični letini pridelalo.

Letos imajo srednja briska vina po 8—9% alkohola; če torej najdemo v vinu, katero ima biti iz Brd, 10 ali še več odstotkov alkohola, smemo sklepati, da je bil temu vinu alkohol umetno dostavljen. Če preiskujemo dotično vino še na kislinu, za-

moremo kmalo zagotoviti, ali je dotično vino naravno ali ponarejeno. Letošnja briska vina imajo 6—70% kisline. Ako najdemo v vinu 10—110% alkohola in kisline morda 9 celo čez 100%, smemo sklepati, da je dotičnemu vinu prav gotovo alkohol pridjan, ker, ko grozdje zori, se množi v njem cukar, in se zmanjšuje kislina. Kolikor več sladkorja, toliko manj kisline. Cividin ima malo cukra pa silno veliko kisline; rebula ima veliko cukra, pa malo kisline. Rebula ima v dobri letini po 20—24% in več cukra, kisline pa 50%; v slabih letinah le 16—18% cukra, kisline pa po 6—80%.

Za določitev alkohola v vinu služi Salernov aparat, za določitev kisline pa kislomer. Navadno se nahajajo med narodom neke vinske tehtnice, katere so pa po vsem slabe, in nikakor ne moremo zaupati na nje. Treba je le pomisliti, da alkohol ali spirita je dokaj tanjši torej lažji od vina in vode, da tedaj slaba vina, prazna po svoji vsebini, morda več alkohola kažejo, kakor druga močnejša polna vina. Kedor hoče z mero za alkohol določiti množino alkohola v vinu, mora dotično vino prekapati (distilirati) še le v prekap se postavi mera (areometer), ki pokaže množino alkohola.

Kislino pa moremo določevati s kislomerom, ki ima to posebnost, da se doliva v vino, katero se ima preiskovati natronove raztopine, ki se spoji s kislino vina.

Pa vino ima poleg alkohola in vinske kisline še mnogo drugih snovi v sebi n. pr. prosto ogljenčevu kislino, očetno kislino, jantarovo kislino, jabelčno kislino, žvepleno kislino, fosforovo kislino, tanin, kremenčevu kislino, apno, magnezijo, kali, natron, železo, amonjak, glicerin, beljakovine rastlinske, diščin, barvila, tolsče.

Kemikar more torej najti pota, po katerik zaslediti ponarejevalca vina. Pa tudi prebrisani ponarejevalci ve, iz katerih snovi obstoji vino; zato ponareja vino tako, da ne moti kemične sestave. In v resnici se nahajajo vina umetno ponarejena, katera so tako odlično sestavljena, da skoro ni mogoče spoznati jih kot umetna. Ker pa sleparji gledajo v prvi vrsti le na to, da imajo veliko dobička, rabijo take snovi, ki so dober kup, katere kemikar kmalo spozna. Namesto dobrega sladkorja kupujejo tako imenovani grozdni sladkor, ki pa je iz krompirja narejen. Tak cukar nam more kemija v vinu dokazati.

Da je vino bolj sladko, poslužujejo se ponarejalci glicerina, katerega celo 1—20% dostavijo kislino vinu. Glicerin ne odstranjuje kisline, ampak jo zakriva blizo tako, kakor cukar trpko citronino kislino v „limonadi“. Glicerin v prav mali množini ni zdravju škodljiv, v večji množini pa moti prebavljanje. Taka oslajena vina žgô v želodci, ker so polna kisline, morda uže očeta, ta pa žge; glicerin moti le okus v ustih, v želodci pa se kisline hudo čutijo, ker razjedajo sluzne kože želodca. Določitev po kemični poti je zelo težavna in dolgotrajna in jo more le oni izvršiti, ki ima popolnoma urejeno kemiško delavnico in je z vsemi pripravami in tvarinami preskrbljen.

Tudi iz množine pepela, ki se dobi iz žganega vina, more kemikar sklepati, ali je vino naravno ali pa ponarejeno. Tako je dognana stvar, da tako imenovani petijoti, to je vina napravljena iz vode, cukra in tropin, imajo dokaj manj pepela od naravnih vin. Pepel pa se obli s tem, da se vino v posebnem aparatu (Bunsenov aparat) toliko časa kuha in žge, da vse kar je vođeno, odhlapi, in vse kar je organsko, pogori; torej ostane še pepel. Pri tem se kaj lahko spozna, če je bilo vinu kaj jabelčnika, to je vina iz sadja, dostavljenega; iz pepela puhti namreč jako močen duh po sadju ali po jabelčni kislini. Vinski pepel postaja zelo nerad bel; če pa postaja uže v prvih 5 minutah bel, je to zanesljivo znamenje, da so bile vinu dodane razne primesi; posebno tista vina, katerim se je dostavil gips (mavec), ali katerim se je dostavila celo žveplena kislina (hudičevu olje) kažejo takoj bel pepel. Fr. Povše.

Ferd. Wokulat

v GORICI.

Nar večja zaloga voščilnih listkov s slovenskim tekstom za novo leto in druge priložnosti v vseh velikostih in po nar nižji ceni.

Prodajavci se iščejo.

Uradno pooblaščen tukajšnji zemljemerec išče praktikanta za rabo v tehničnih in zavarovalnih opravilih. Zahteva se, da je dovršil spodnjo realko, in zmožnost v slovenščini. Določi se mu ob enem denarna podpora. Prosilci naj se oglase pri uredništvu „Soče“.

Listnica uredništva G. Ho. v Gorici: ali bi ne hoteli spisa tako premeniti, kakor smo zgoraj omenili? G. dospisniku iz Sk.: dases ni bilo mogoče, prihodajč.

Št. 300/E

Oznaniło.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 22. januarja 1883. začela javna dražba (kaut) nerešenih zastav III. četrtletja 1881, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1881.

Ravnatelj: Lovisoni.

Obleka za gospode, dečke in otroke.

Vedno gotova obleka na izbiro.

Za

JESENSKI IN ZIMSKI ČAS.

Za gospode, dečke in otroke

zgornja suknja od 9—25 gold., cela zimska obleka od 12—35 gold., zimska suknja od 12—40 gold., zimsko hlače od 3.25—14 gold., cela obleka za dečke od 6—14 gold., cela obleka za otroke od 2—10 gold., zaprti plašč Sacco od 5.50—18 gold., ogrinjalo za v hiši od 5.50—16 gold., suknja za stacuno od 5.50—14 gold., plašč za stacuno od 10.50—20 gold., ne, remočljiv deževni plašč od 12—17 gold., za dečke od 2—3 gold., gornja od 1.20—3 gold.

Za gospé.

plašč za dež od 6—12 gold., zaprti plašč Sacco od 5—12 gold., zimska ogrinjalka od 8—30 gold., zimska jop dolman od 13—40 gold., nepremočljiv plašč za dečke od 3—10 gold.

Ignacij Steiner v Gorici

nasproti nadškofjski palači

Pri njem je tudi velika zaloga vsakovrstne domače in tuje robe. Za lepo in trdno izvršitev naročil daje poročstvo.

Oprava za gospé

Vabilo na naročbo.

Proverjeni, da nam je ilustriran šaljiv list živa potreba in oziraje se na razne, po odličnih rodoljubih ponavljane želje, začeli bomo počasi od novega leta 1883. izdajati zabavno-zbadljiv in šaljiv list

„ŠKRAT“

ki bode izhajal za sedaj dvakrat na mesec in prinašal razen lepih, v Pragi izdelanih slik in kratkih šaljivih povestij raznovrstno zabavno gradivo, razpravljajoč vsakdanja politična in socialna vprašanja v kolikor možno mikavnej obliki, ozirajoč se pri tem ne samo na Ljubljano, ampak na vse slovenske pokrajine. Za to podjetje zagotovilo nam je sicer uže nekaj v Ljubljani bivajočih rodoljubov svojo duševno pripomoč, a da bode list dovolj mnogovrsten, obračamo se zaupno do vseh rodoljubov, katerim je pri naših sedanjih razmerah ostalo še kaj humora in dovčipa, da blagovoljno pomnožé kolo naših sodelavcev.

Ker ima pa vsako podjetje tudi svojo gmotno stran prosimo rodoljube, da nas z obilno naročbo podpirajo v našem, zlasti v začetku težavnem početju.

Cena lista bode:

Za vse leto . . . i 3 gld. — kr.

pol leta . . . i 1 „ 50 „

četrt leta . . . i 1 „ 80 „

Inserati vzprijemajo se za primerno ceno in naj se, kakor novi, pošiljajo upravnistvu.

Uredništvo in upravnistvo šaljivega lista

„ŠKRAT“

v Ljubljani, v „Narodnej Tiskarni“.

V najem

se oddá na najlepšem kraji tik glavne državne ceste, eno uro od Gorice stoječ hiša šte. 83, s štirimi dično napravljenimi sobami, s kuhinjo, kletjo, širnim dvoriščem, s štalo in vrtom — za gostilno in mesnico in za vsako kupčijo zelo pripravna.

Pogoji se izvejo pri lastniku

Anton Drufovka

v Mirnu.

327/E.

Razglas.

Naslanjaje se na razpis prevzvišenega skerbništva zastavljavnice in ž njo združene hranilnice od dne 4. t. m. šte. 162 priobčuje podpisano vodstvo sledeče:

- od 1. januarja 1883. dalje bo plačevala hranilnica upnikom od vseh pri nji naloženih kapitalov brez razločka obresti po 4 1/2 %;
- od 1. januarja 1883. naprej bodo plačevali dolžniki hranilnici obresti le po 5 1/2 % od kapitalov, ki so si jih pri nji izposodili na svoja posestva, začevši to od istega prvega polletja v letu 1883., do katerega so že v letu 1882. dotične obresti predplačali.

Prevzvišeno skerbništvo si pa k točki 1. in 2. pridržuje pravico, da o ti zadevi dalje določi, česar bo treba.

Vodstvo grof Thurnove zastavljavnice in ž njo združene hranilnice

v Gorici, dne 26. decembra 1882.

D. LOVISONI.

Razglas.

Dne 8. januarja 1883. popoldne ob 1 uri bode pri občinskem uradu v Tomaju javna dražba; na katerej se oddá predelovanje jednega kosa skladvne ceste v Tomaji.

Klicna cena znaša skupaj 722 gld. 43 kr. Podvzetnik položi 10 % varščine.

Natančneje pogoje in načrt pregleda lahko vsakedo pri omenjenem občinskem uradu v Tomaji.

CESTNI ODBOR V SEŽANI,

dne 10. decembra 1882.

Načelnik.

Za božična darila

priporočam te le reči, vse

pravo pozlačene s c. kr. cekinskim zlatom!

Od pravega zlata se ne razločijo.

Urne verižice za gospode po . . . 3 gld. 50 kr.
Urne verižice za dame po . . . 5 „ — „
Garnitura gumb (knofov) za gospode po 1 „ 80 „
Garnitura gumb za dame po . . . 2 „ 20 „
Garnitura: (broša in uhani) po . . . 3 „ 50 „
Braceleti za dame po . . . 3 „ — „

Pistani iz pravega 6 karatnega s sumatrnimi dijamanti, ki se ne dajo razločiti od pravih dijamantov, vsak po

5 gld., 6 gld., 7 gld., 8 gld., 9 gld., 10 gld. a. v. (Pri naročilu prstanov naj se za širokost prsta mera priloži v zrezku papirja.)

Vse se razpošilja po poštnem povzetju. Če se pa denar naprej pošlje po poštni nakaznici, se blago pošlje brezplačno.

Poročstva je 5 let!

G. W. SCHACK.

Prva razpošiljalnica:

Prag-Weinberge (na Češkem, Böhmen.)

A. Hartleben's Verlag in Wien.

Hervorragendes Pracht-Reisewerk!

DIE ADRIA.

Land- und Seefahrten im Bereiche des Adriatischen Meeres

Von

Amand Fr. v. Schweiger-Lerchenfeld.

Mit 200 künstlerischen Illustrationen, vielen technischen Figuren, Plänen und einer grossen Karte des Adriatischen Meeres und seiner Gestadelländer.

50 Bogen. Gr. 8 eleg. geh. Preis 7 fl. 50 kr. = 13 M. 50 Pf

In effectuellem Original-Prachtbande 9 fl. = 16 M. 20 Pf

Auch in 2 Halbbänden à 3 fl. 75 kr. = 6 M. 75 Pf. oder

in 25 Lieferungen à 20 kr. = 60 Pf.

Zu beziehen durch alle Buchhandlungen aus A. Hartleben's Verlag in Wien, L. Wallfischgasse 1.